

El Serrallo, una ruta literària

Divendres, 20 juliol 2012

El Serrallo, una ruta literària

Com sabeu, la IV Nit Literària del Far de la Banya 2012 ha estat dedicada al Serrallo. En certa manera ara continuem aquella celebració amb la ruta. Passejarem pel barri, ens aturarem en determinats llocs i escoltarem textos que l'han recreat literàriament. Tindrem al nostre abast, així, patrimoni vinculat amb el mar i el port, alguns apunts etnogràfics i literatura en forma de lectura en veu alta. I és que aquests són els propòsits dels organitzadors, la Biblioteca Pública i del Museu del Port de Tarragona.

En total són 15 textos. En alguns, l'autor ha intentat copsar què té, o què ha tingut, el Serrallo de singular, d'altres són una descripció a partir d'impressions, vivències i records personals i encara d'altres l'han fet servir d'escenari versemblant per a les seves narracions. Hi trobareu historiadors, novel·listes i poetes; cadascun amb la seva pròpia veu. Caminem una mica i escoltem-los.

Itinerari i lectures

1. Davant del Museu del Port. Textos de Pin i Soler i de Maria-Teresa Muntanya i Francesc Escatllar.
2. Antic emplaçament Restaurant Buenos Aires. Text de Josep Maria Carandell.
3. Pont de la Petxina. Text de Josep Maria Sabaté.
4. Antic emplaçament del Club Nàutic. Text de Carlos Barral.
5. Pantalà de fusta. Text de Josep Pla.
6. Antic emplaçament de la subhasta. Text d'Artur Bladé.
7. Plaça Bonet. Poemes de Joan Antònio Guardias, Carles Cepero i Olga Xirinacs.
8. Plaça Bonet (Monument a la família pescadora). Text de Josep Pla.
9. Cruïlla carrers Espinach i Sant Joan. Text d'Olga Xirinacs.
10. Plaça Sant Magí. Text de Felip Caudet.
11. La Puda. Text de Jordi Tiñena
12. Escultures de Beatrice Bizot. Text d'Alfons Romeu Sabaté.

1. Museu del Port

La Platja

Al dir la platja s'entenia aquell retall de món estès sota el carrer de Mar en lo quin vivien los pescadors, treballaven, renegaven, procreaven i morien. Menos los qui donaven fons per cent braces d'aigua algun dia de migjornada. [...]

Les cases dels pescadors, les botigues, se trobaven renglerades del racó a on comença el moll, fins el farelló [...]. Les botigues se composaven d'un magatzem, als baixos, on tot a l'entorn de les parets hi havia jaços pels hòmens, tinells pels palangres, cordes, fils, canonets d'hams, peces de cotelina, feixos de xàrxies, volantins, ralls, olles de quitrà, pinzells, agulles saqueres, cabdells de fil, troques de cànem, corns, llanternes, ternals i boixells. Una escaleta, al costat de la porta de la botiga, conduïa a l'habitació reservada a la família del patró, o per millor dir, a sa muller i filles, si en tenia ! Los hòmens hi pujaven rares vegades. Si les famílies eren nombroses, vivien a la ciutat. L'habitació es composava d'una cambra amb alcova i d'un recambró en lo quin una escala de fusta donava accés a la finestra-porta que eixia al carrer de Mar. [...]

L'amoblament es reduïa a un llit de posts i bancs amb màrrega i matalàs cobert de conxa l'hivern, de vànova d'indiana l'istiu. Arrimada a la paret una gran caixa o baül damunt de dos cavallets. Al costat la pastera. Entre la caixa i la pastera la finestra amb vistes a la mar, o el més jaio de la casa, baldat de reuma, necessitava fregues de greix de gallina o pegats de llinet ben calentons. [...]

A la paret una magdalena vestida de cabells grocs, unes ànimes del Purgatori amb força flamara-des, o un Sant Antoni que guarda de prendre mal. [...]

El text i l'autor

Els fragments seleccionats són del començament de la novel·la *Jaume* de l'escriptor tarragoní **Josep Pin i Soler**. Hi queda reflectida de forma plausible la vida dels pescadors de la platja de Tarragona al voltant dels anys seixanta del segle XIX, poc abans que els fessin anar a viure a l'emplaçament de l'actual Serrallo. Pin i Soler havia nascut el 1842 i va morir a Barcelona el 1927. El 1887, de tornada a Tarragona després d'haver viscut a Marsella gairebé vint anys, publicà *La família dels Garrigas*, on retrata la seva ciutat natal. Un any més tard publicà *Jaume*, i a l'any següent *Níobe*. Els tres relats formen una trilogia que li va valer per fer-se un lloc d'honor entre els narradors catalans.

El Serrallo

Vora el mar, i del Llatzaret; originàriament eren botigues de pescadors que s'hi instal·laren quan per a la construcció del ferrocarril i les ampliacions del port els foragitaren cap a ponent, cap el fortí del Francolí, on actualment hi ha aquest barri [...] De mica en mica es guanyà terreny al mar i els habitatges proliferaren; s'hi féu un moll pesquer. Segons el padró de 1875, hi ha enregistrades 29 famílies que vivien en aquest barri: Serrallo. Aquest nucli s'anà poblant i foren necessaris alguns serveis [...] a petició dels serrallencs, l'església del barri, dita de Sant Pere, fou aixecada damunt del fortí del Francolí, tocant a les aigües; les parets atalussades de la cara solana són restes de l'antiga fortificació i s'han utilitzat per assecar-hi les xarxes, com es veu en fotografies antigues.

[...] Res no gosem dir respecte a l'origen del topònim [...] Evidentment és modern; consta al plànol de Bellido del final del segle XIX, i aquest mateix autor, en un plànol de la mateixa època li assigna el nom de barri de Sant Pere. També l'hem trobat enregistrat com *Tarragoneta*, segurament que cal entendre el diminutiu com un referent a l'escassa població o potser per mimetisme de la *Barceloneta* [...] És una circumscripció amb la seva idiosincràsia que conserva les seves festes i tradicions marineres."

Tarragona

El text i els autors

Maria-Teresa Muntanya i **Francesc Escatllar** van publicar el 2007 un important treball sobre l'onomàstica tarragonina. Més enllà de recollir, a partir de l'examen de documentació antiga i moderna, noms de partides de terra, cognoms o de renoms de persones donen informació d'abast històric.

2. Antic emplaçament del restaurant Buenos Aires

Com que el mar t'atrau, hi baixes caminant i et trobes primer, amb la sorpresa del port, i després, amb la de l'antic barri mariner del Serrallo, de nom tan exòtic. El port s'ha engrandit de tal manera que ja no el reconeixes, i l'has de trobar en aquell punt proper a aquest barri, on una tarda un amic andalús em va dir que no comprenia per què vivia a Madrid, quan aquest mar i aquesta ciutat i aquests paisatges eren molt més atractius que la Meseta, i allí mateix vaig decidir tornar al meu país natal. Encara avui escolto la veu alegre i tan sevillana d'aquell amic, que em va

fer veure que aquests indrets són molt més rics en aspectes i molt més treballats per la història que aquella fantàstica bogeria popular i oficial de la capital, que esclata en el centre d'una plana d'impressionant severitat i bellesa. Asseure's, si és possible sol i en la terrassa d'un restaurant del Serrallo, des d'on es vegin el port, els vaixells, les barques, el mar i fer-se portar un dinar tot de peix, amb les excepcions de l'escarola de romesco i del cafè, fan adonar que aquesta vida té un munt de coses, per exemple aquesta, que donen l'alegria d'existir i l'energia per lluitar per un grapat de coses dignes i generoses, més enllà de la mesquinesa "dinerària" cada dia més arrelada i estesa."

El text i l'autor

Josep Maria Carandell i Robusté era un escriptor, periodista i assagista barceloní, molt vinculat a la ciutat de Reus, que havia residit a diversos països del món. La seva obra, majoritàriament escrita en castellà, es va centrar en l'assaig de divulgació, en especial sobre temes culturals i sociològics. El 1989 va publicar *La meva vida a les terres i ciutats tarragonines*, del qual hem extret aquests paràgrafs.

3. Pont de la Petxina

L'alè mariner i pescador del Serrallo

"A Tarragona, sovint, bufa la marinada, fent arribar, carrers amunt, l'alè pescador i mariner de la part baixa, o sia, el Serrallo.[...] Travessar el pont de la Petxina és entrar en una altra Tarragona: el Serrallo és i no és Tarragona. La seva gent, a la manera com la tramuntana inspirava l'Empordà, els serrallencs, tocats pel llevat i la mestralada tenen un tarannà molt especial; la seva gent viu aferrada, ancorada, a una tradició un xic a contrapèl de la resta del món; aquest tarannà del pescador comporta retornar a un passat- dolça melangia dels records- no massa llunyà, on els valors humans tenien un sentit prou diferent a l'actual.

Certament les coses han canviat a la Tarragona dels nostres records: aquell cel blau s'ha vist envaït pels fums i les negres boirines d'un progrés no sempre plegat a una millora de qualitat; la mar pateix com el cel, però el Serrallo, en alguns aspectes, sembla viure d'esquena a una Tarragona, que només veu la mar des del Balcó [...] A la vora de la mar, a la platja dels pescadors, ja no hi arriben les parelles del bou, els palés ja no traginen el peix fins terra, ni fumegen vells fogons de carbó que enllestia el "ranxero", mentre patrons i mariners amb les paneres, en un rosari

d'homes i el fruit del treball de la diada, enfilaven el camí del pes – el pòsit- a l'espera de la subhasta [...] El Serrallo, porta del mar i finestral que tots els tarragonins obrim al Mediterrani, és l'esquer de la ciutat: l'alè mariner i pescador de Tarragona, amb regust de romesco, fideus i arròs "rossejat"."

El text i l'autor

El tarragoní Josep Maria Sabaté i Bosch és Doctor en Geografia i Història; actualment, professor emèrit de la Universitat Rovira i Virgili. Ha donat classes a batxillerat i a la universitat. Ha fet de periodista i ha col·laborat en nombrosos mitjans de comunicació de la nostra ciutat. De sempre ha estat vinculat al barri del Serrallo, a la seva parròquia i a les seves entitats. És cronista de l'Associació de Setmana Santa de Tarragona i cronista oficial de la ciutat des d'abril de 2009.

4. Antic emplaçament del Club Nàutic

Pel car de fora

"El Club Nàutic de Tarragona, una de les institucions socials i marineres importants de la costa catalana i de la vida tarragonina, amb gloriosa tradició de remers esportius que han lluit per tot arreu les pales vermelles de fina creu blanca, es troba a la part de garbí del port, davant mateix del pont de ferro que dóna ingrés al barri mariner del Serrallo. A les seves palanques amarraven, fins fa poc, velers més aviat modestos, d'aquells que indiquen l'existència de vertaders afeccionats i autèntics nautes. Jo crec que el més gros era la goleta *Gipsy*, de construcció anglesa, treballada amb fustes fines, que havia estat de la meva família política. També hi havia nombroses barques pariades per a la pesca esportiva d'altura. I els magatzems eren plens d'*outringers*, *yols* i *canoés* i tota mena d'embarcacions de regates de rem, temudes a tots els clubs de les costes mediterrànies espanyoles. Jo mateix vaig ser derrotat, fa molts anys, en aquest port pels remers tarragonins en unes eliminatòries per al campionat d'Espanya de canoé que s'havien de celebrar aquí. Jo havia de representar el Club Marítim de Barcelona, en competició amb un basc d'Urquirolak de Sant Sebastià i un fornit pescador de Tarragona. Naturalment, vaig ser l'últim. El Club ha passat per etapes d'esplendor i de decadència i ha fet una forta revifalla en aquests últims anys [...] De garbí del club, comença el barri del Serrallo."

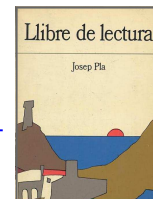
El text i l'autor

Carlos Barral Agesta va néixer a Barcelona el 1928 i va morir-hi el 1989. Fill d'editors, va continuar la tasca paterna a l'Editorial Seix Barral i a Barral Editors. La seva tasca editora va ajudar a renovar la literatura espanyola en els darrers anys del franquisme. Per tradició familiar els Barral tenien casa d'estiueig a Calafell. L'univers mariner i marítim del poble va esdevenir, d'alguna manera, el mite de la infantesa feliç, lloc de record del pare desaparegut. Els seus relats recreen aquella costa encara no descoberta pel turisme i la burgesia urbana. La seva figura va acabar per convertir-se en un personatge complet, d'una peça, que, fins i tot, en l'aspecte físic, amb la barba blanca i allargassada, recordava el déu del mar. Va ser senador per Tarragona l'any 1982.

5. Pantalà de fusta

El mestre d'aixa

És agradable passar una estona amb els calafats. Vull dir en els petits tallers del litoral. Quan són massa grans, esdevenen baluernes de la indústria pesada. La construcció d'un vaixell de ferro fa un soroll infernal. És millor veure-ho del cinema estant. Ara, les petites drassanes són adorables. La fusta hi fa una olor deliciosa. La serra funciona amb una sonsònia monòtona i pausada. Els efluvis del quitrà al foc us obren la gana, i, si esteu refredat, us destapen. [...]. Els oficis han creat les coses més belles, més gràcils, més elegants del món. El que fan les màquines és trist, hòrrid, depriment, d'una fúnebre vulgaritat. Quan es presentava un client, el mestre d'aixa deia:

--Vós, què voleu? Una embarcació per anar a la vela o per navegar amb motor? ¿Una embarcació quillada a la manera mallorquina o una plataforma per a pescar a la teranyina? Hi ha moltes classes de bastiments, perquè no hi ha dues coses iguals. Doneu-me la llargada, l'amplada i el puntal, jo us faré una maqueta i llavors veurem si el que voleu és una embarcació o una granota. Perquè podria ser que la cosa que vós voleu fos una tartana. El gust individual sol fallar.

--Home!

-És clar ... Us ho deia ara mateix: no hi ha dos vaixells iguals, perquè ni els fets en sèrie no resulten iguals. Això de fer coses iguals, tipus únics, unitats, no ho fan ni les màquines. Ara, fer coses diferents, abandonant-se al caprici individual, és molt arriscat, perquè no se sap mai el que sortirà

--Així, no hi ha cap regla ?

--Poques. Digueu-me el que voleu; jo faré un projecte. El discutirem i llavors podrem tirar endavant. Un vaixell s'ha de fer navegar, i això no és una fantasia : és una realitat."

El text i l'autor

Josep Pla és l'escriptor català més llegit i més popular de totes les èpoques. Va dedicar la seva vida a la literatura i al periodisme, amb un estil que combina els girs populars, la simplicitat i la creativitat en els recursos metafòrics. La seva obra completa, que ell mateix comença el 1956, es reprèn d'una manera definitiva nou anys després. Abasta més de 45 volums, aproximadament unes vint mil pàgines de prosa. Una part important de la seva obra literària està dedicada a la mar: als oficis que s'hi relacionen, a la cuina, als pescadors, als paisatges marins ...

6. Antic emplaçament de la subhasta

Dies a Tarragona

Vam seure una estona a la porta d'una caseta marinera mentre el sol tombava de gairell. Així vam veure arribar les barques airoses, femenines (n'hi ha de ben grosses), totes amb el peix al cove. Vull dir que el duïen triat en cistelles. Ja descarregat, era encisador de veure passar les viues teories – home-cistella-dona-cistella-noi-cistella- contra un fons de pals i cordes i la blavor de la mar. Anaven a la Cooperativa on fan la subhasta. Era a planta baixa i el terra, mullat, s'omplí de gent i de cistelles. Sobre d'aquestes, els molls alçaven la cua tensa de la darrera cuada. Tots en cercle, igual que els congressos, i les pelaies i els escamarlans. En cercle, sota la presidència de les llagostes armades (aquests samurais), o dels pops, jutges de cares fosques. Un regatxo de quaranta anys, alt i amb el pit com un toro, cantava amb veu de tenor:

-- Trip ! Trip ! Trip !

Així sonava el seu cant a les meves orelles. De tant en tant, feia una pausa i amb un llapis escolar, amb molta aplicació, apuntava algun misteri en una llibreta negra de les tapes. L'encerclaven deu o dotze bonifacis que miraven el sostre amb l'aire babau dels babaus. No ho eren pas. Un signe imperceptible un moviment de llavis, una ullada, i el joc era fet. Semblaven jugadors de brisca a les tavernes dels poblets, fa cinquanta anys. Però són ells els qui compren el peix, és a dir, són els vius. Els altres, és a dir, els qui els pesquen, tot just fan la viu viu.

El text i l'autor

El text seleccionat, una mica irònic, és un fragment del capítol *Dies a Tarragona* del llibre *Viatge a l'esperança*, on **Artur Bladé i Desumvila** ens explica l'estada que va fer a Catalunya l'any 1956, per tal de preparar el retorn de l'exili a Mèxic. Artur Bladé i Desumvila havia nascut a Benissanet el 1907. L'any 1961 es va establir a Tarragona, a la plaça de la mitja Lluna, per continuar la seva carrera de periodista, escriptor, publicista i historiador.

7. Plaça Bisbe Bonet. Església de Sant Pere.

Barri mariner

Un gust de pebre al paladar s'arrapa.
Fibla els narius olor de negre vi.
Dalt de la barca seu el llop marí
que la guitarra a punt de cant engrapa.

Cançó d'amor, que en algun lloc del mapa,
ara distant, un dia va ferir.
Talla una mica com ganivet fi
i per la mar qui sap fins on s'escapa.

Sempre en finestra guaita una donzella,
clavell encès ran de la mar. La vella
xarxes eternament va repassant.

Dret al portal, calant foc a la pipa,
el vell, que de la mar ja s'emancipa,
Sotja encara si ve garbí o llevant.

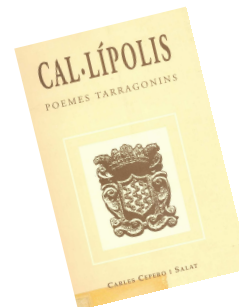
El text i l'autor

Joan Antònio i Guàrdias (Tarragona 1890-1967) fou poeta, escriptor i llibreter. És un dels personatges més significatius de la vida cultural del segle XX de la ciutat de Tarragona, tema conductor d'una part significativa de la seva obra. Sovint se'l coneixia pel seu segon cognom, Guàrdias.

El Serrallo

Sant Pere també hi és; l'esglesiola
amable en guarda la preuada imatge,
com la guarden els cors dels serrallencs,
del poble que l'aixeca i la bressola,

en ser-ne el dia, fins que amb ferm coratge,
a genollons i pels graons negreus
l'entra de nou al temple que l'espera
per escoltar com sempre la preguera
confiada, amb aromes salobreus!

I la Verge del Carme ... que amorosa
acull arreu la gent de la marina
i és del Serrallo la més bella flor;
que cada any el contempla, piadosa,
des de l'ornada barca que camina
sobre les aigües; i que escolta el so
dels cants i les sirenes, complaguda
per l'esclat d'una fe prou coneguda
però que sempre el recordar-la és bo!

El text i l'autor

El cerverí Carles Cepero i Salat (1920 - 2003) era llicenciat en dret, periodista i escriptor. Va exercir d'advocat a Lleida i Tarragona i de mestre d'ensenyament primari.

Complaença

Els mariners cuinen a la cabina de les barques;
fumegen els fogons; sol als vidres, encara:
la tarda s'ha tornat definitiva,
ja no podria contenir res més: una ciutat,
un mar, núvols, ocells i pescadors.

Arribo fins aquí, final d'un moll,
per entendre el sentit de les aigües, on l'acer
de manses superfícies olioses
passa a inquietants profunditats indòmites.

Un fogó i tovalles són missatgers del vespre
que prepara aventures de nit: sortiran a les dotze,
pescaran fins a l'alba, i les barques de llum
senyalaran el rastre en caladors distants.

Soledat d'aquest moll, on sóc límit amb l'aigua.
Brisa de sal, molla olor fresca, vol de gavina rasa,
la tarda té el paisatge dels meus anys,
que he viscut en aquesta frontera il·luminada.
Memòria intensa de l'olor, còmplice, exacta,
que reconec amb una estranya i muda complaença.

El text i l'autor

L'escriptora **Olga Xirinacs** va néixer a Tarragona el maig de 1936. Hi viu. Ha participat a moltes de les iniciatives culturals i cíviques de la nostra ciutat. Escriu, de forma habitual, a molts diaris i revistes. Ha obtingut els premis més importants de la literatura catalana i a l'any 1990 la Generalitat li atorgà la Creu de Sant Jordi. Alguns contes i novel·les seus han estat traduïts al castellà, rus, basc, francès, anglès i alemany.

8. Plaça Bonet. Monument a la família pescadora

Navegació d'estiu

Quan el sol hagué baixat una mica, vaig endinsar-me en el barri dels pescadors. En el Mediterrani – en realitat a tot arreu – són barris que m'agraden: són barris de molts bons costums, impregnats de sentimentalisme familiar, nets i bruts a la vegada, plens de gats, alguns vells i consagrats, amb abundants criatures, amb dones grasses o magres que cusen fent tertúlia en els llocs ombrejats, amb noies de cabell negre, [...] amb pescadors seriosos i una mica enravenats i joves d'un cert perfil canallesc, però aparent [...] Són barris [que] [...] amb els vents del nord, tenen un punt, modest de petulància brillant, de gerani. Amb els del sud, s'aclofen i s'abalteixen, queden esmoreïts i convalsents.

9. Cruïlla carrers Espinach i Sant Joan

Música de cambra

El bat de sol del matí és alleujat pel llevat que no cessa de bufar un dia i un altre. Arribem al Serrallo i seiem a la terrassa de la Puda on els pescadors, espartenyets de retaló, camisa i pantalons nets i planxats, juguen a dòmino i cartes a grans veus i cops de fitxa sobre les taules. Les embarcacions a recer veuen un vol de gavines sense ànsia, balandregen compassades i esperen els visitants que ens acostem a tocar una fusta, un llibant, una xarxa, un suro; el peix rebutjat sura fat i blanquinós en una mena de dansa semimacabra, oliosa i clapada de colors [...]

Una finestra al mar, sol ponent, carrer estret, olor de sal i brea, som al barri marítim. La decoració interior és de cobrellit de flors, paneres amb roba, tons taronja i daurat. Una noia cus o llegeix, o es vesteix sense preses: pell desfeta en coure, no fa fred. S'espera, enllà, l'arribada dels pescadors per a la subhasta i el mar és lleugerament picat de mestral. Les barques ara porten pintura blava. L'ambient, a l'interior, és càlid. Miralls. Pot sentir-se la ràdio, fluixeta. La dolça mitjanja. Llum de Segrelles, Sorolla, Anglada-Camarasa. [...]

10. Plaça Sant Magí

La taula rodona

[...] D'aquell petit món recordo sensacions, moments, olors, menges i, en especial, els personatges que l'habitaven. Al fons d'aquell local, sempre ple de gent, hi havia una taula única, la Taula Rodona. Aquella taula, sense ser una taula de reis i cavallers, era una taula d'alta volada ja que la clientela habitual era irrepètible. Els que hi eren gairebé cada matí del món eren en Facundo, un home de banca, amb un posat seriós i certament melangiós que fàcilment accedia a la broma irònica i al comentari de paraules justes; l'Andreu del Sord, [...] Mariano de la Rosona, conegut com Nano [...], era un home fort que explicava anècdotes sense parar i que no podia estar-se'n d'emprenyar els altres, encara que fossin desconeguts [...] Pep el Tociner, [...] Joanet, pescador de tota la vida i mestre de mestres en l'art de la cuina del peix i de l'arròs [...]. Molt sovint Joanet [...] cuinava aquella menja deliciosa a la rebotiga del Pep per després compartir-la i celebrar-la a taula. Aquell arròs no admetia cap crítica possible, ja que pocs se n'han arribat a cuinar de tal magnitud. De totes maneres, per tal d'esclafir a riure davant el posat del mestre, sempre hi havia algú que hi trobava alguna objecció, del tot infundada, t'ho asseguro. El darrer membre fidel era l'Abelardo, peixater d'ofici i un home fet a si mateix [...] Després hi havia els convidats ocasionals, l'Arturo, l'Agustinet, Salvador el Paleta, Virgili, i molts d'altres que recordo vagament. [...]

T'he parlat dels clients, però a qui no puc deixar d'esmentar, ja que és essencial per entendre el caràcter d'aquell local, és a un dels amos del negoci, el Vicent. El Vicent era la viva imatge del català de mena, vull dir que semblava sortit d'aquells enrajolats pintats en què s'inscrivien refranys i frases fetes com "Aquí hi viu un del Barça" o "Home casat, home espatllat". Conco i de caràcter complicat era capaç d'enfadar-se amb algú i amb el bar ple de gom a gom, fotre fora tothom i tancar. [...] El moment per excel·lència de la Taula Rodona, és a dir quan adquiria dimensions èpiques tant pel que succeïa com pel que es comentava, era els dissabtes al matí. Hom sap que els dissabtes al matí és el moment quan es dóna per tancada la setmana laboral al Serrallo, i la gent de mar aprofita per anar a fer petites reparacions a la barca o als arts. Després, ho culminen amb un bon esmorzar de forquilla. [...]

El text i l'autor

Felip Caudet Piñana va néixer a Tarragona l'any 1976. Sempre enamorat del seu barri, va créixer al costat de les barques i dels pantalans, on solia passar hores i hores pescant amb el seu pare, l'Abelardo. Fill de

peixaters i net de pescadors, va trencar la tradició familiar per dedicar-se a "reparar" persones dedicant-se a l'exercici de la fisioteràpia en el bell mig del barri del Serrallo. Què era per un nen, i per a molts serrallencs, el bar Barceloneta ? Més que un simple record, la plasmació d'una manera de ser, d'estar i de fer.

11. La Puda

La xarxa

Novembre de 1980. A la placeta de Sant Magí el sol s'hi atura poc, al punt just del migdia. En menys de mitja hora llepa l'aparador de la llibreria del Marcel i corre cap a les vies del tren com si tingués presa per deixar l'estretor dels carrers de voramar. En aquesta hora el Marcel té poca feina, així que penja un cartell a la porta en què avisa que és a La Puda. Allí l'esperen puntuals el Mestre i Ton Bou, com d'habitud. Hi va a recollir bocins d'història menuda perquè vol escriure un llibre. [...] a la terrassa de la Confraria hi ha també cinc o sis pescadors retirats que juguen cartes. El Marcel els saluda, també hi parla, també hi parlarà. Però ara seu amb el Mestre i el Bou, que l'esperen desvagats i amb ganes de garlar. Potser també de fantasiejar. Quan del que contenen deu ser veritat? Marcel convida. El Mestre és auster i demana un tallat, el pescador una cervesa i un grapat d'olives. Mira els núvols i prediu tempesta per l'endemà. No diu, però, que ho ha vist al diari a primera hora del matí.

Per on anàvem ? Ho sabies que fa més d'un segle hi havia aquí viviers de musclos i ostres ? És la manera el·líptica amb què Ton Bou pren la paraula. Una mena d'escalfament cerebral per ressuscitar records. Després de la guerra, s'enfila tot seguit regirant el seu anecdotari, hi havia tanta sardina que els dofins venien a menjar a les moles enxarxades i ens les feien malbé, les sardines s'espantaven i s'aixafaven amb les malles. I ens vam haver de defensar.

Primer vam embarcar caçadors perquè tiessin als dofins. T'ho imagines ? Caçadors a les barques! Va funcionar algunes setmanes, però aquests animals són vius i de seguida van aprendre que s'havien de submergir molt abans i atacar les moles per sota, així que vam haver de canviar i llavors fèiem servir fulminants per espantar-los. Amb tot, perdiem tant com pescàvem. Són llestos, recony !

El text i l'autor

Jordi Tiñena va néixer a Barcelona el 1955. Des dels deu anys viu a Tarragona, ciutat on, per altra banda, hi ha situat algunes trames de novel·les seves, com *Els vespres de don Magí de Castellarnau*, *Dies a la ciutat* o la mateixa *Peix de gat*. És doctor en

en filologia catalana i llicenciat en filologia hispànica. És catedràtic d'ensenyament secundari. *Peix de gat* és una novel·la polifònica, que té com a escenari el Serrallo i la Tarragona de postguerra. Està escrita amb un llenguatge ric i viu de marcat accent mariner.

12. Escultures de Beatrice Bizot

Visió lírica de Tarragona

Som al Serrallo, el barri dels pescadors. Sentireu barrejats l'olor de peix i d'aigua salada, veureu homes forts i rabassuts fumant la seva pipa i aparellant l'ormeig o netejant les barques; sentireu una cridòria estrafolària en el mercat i veureu vells agemolits i àvies cosint a les xarxes. Dins una taverna uns mariners fan gatzara mentre la tavernera, una dona grassa, de galtes vermelles, els omple els gots de vi negre. Es barallen a crits dues comares. Uns joves esvaloten, uns infants juguen, una noia canta l'última cançó de moda, i un llop de mar, assegut prop de l'entrada d'una casa, amb la seva pipa a la boca, rumia. Cases petites, carrers humits, balcons i finestres amb roba estesa, gent de mar amb els peus descalços i els pantalons arremangats i les camises plenes de pedaços ... heus ací el Serrallo. I en parlar del Serrallo no podem passar per alt l'ermita de Sant Magí del carrer del Portal del Carro, propera a la Catedral. Els mariners l'han omplerta d'ex-vots i el dia 19 d'Agost, festa de Sant, hi pugen a cercar l'aigua miraculosa de la Brufaganya.

El text i l'autor

Alfons Romeu Sabaté va ser advocat i periodista, a més de publicista i divulgador de temes literaris

Referències bibliogràfiques

Antonio Guardias, Joan
Sonets tarragonins
Tarragona : l'autor, 1978.

Barral, Carlos
Catalunya des del mar : pel car de fora.
Barcelona : Edicions 62, 2006. p. 64.

Bladé i Desumvila, Artur
Viatge a l'esperança : impressions d'un viatge a la nostra terra l'any 1956.
Barcelona : Pòrtic, 1973. p. 86-87.

Carandell, Josep Maria
La meua vida a les terres i ciutats tarragonines.
Barcelona : Lunweg, 1989. p. 27-28.

Caudet, Felip
"La taula rodona"
A: *Un bar de contes.* Tarragona : Arola, 2012. p. 13-18.

Cepero i Salat, Carles
Cal·lípolis : Poemes tarragonins
Tarragona : Virgili editor, 1995.

Muntanya i Martí, Maria Teresa ; Escatllar Torrent, Francesc
Tarragona : una passejada pel terme, una retrobada amb la gent : onomàstica tarragonina amb anotacions multidisciplinars.
Tarragona : Arola : Ajuntament de Tarragona, 2007. vol. II, p. 252.

Pin i Soler, Josep.
Jaume : Novel·la catalana.
Tarragona : Arola Editors. P. 18-19 ; 19-20 ; 21.

Pla, Josep
Navegació d'estiu
Barcelona : Destino, 1985. p. 121-122.

Pla, Josep, 1897-1981
Llibre de lectura
Barcelona : Destino, 1968. p. 93-94.

Romeu Sabater, Alfons
Visió lírica de Tarragona
Tarragona [l'autor], 1952. p. 29-30.

Sabaté i Bosch, Josep Maria

"L'alè mariner i pescador del Serrallo"

A: *Cal·lípolis : ciutat bella*. Tarragona : Sala d'Art Contratalla, 1989.

Tiñena, Jordi

Peix de gat

Tarragona : Arola, 2011. p. 73-74.

Xirinacs, Olga

Grills de mandarina

Lleida : Pagès editor, 2004.

Xirinacs, Olga

Música de cambra

Barcelona : Destino, 1982 , p. 111-112 ; 217-218.

